

Abstrakt

Cílem naší práce bylo vyšetřit čichové funkce (čichový práh, čichovou identifikaci a čichovou preferenci) a zjistit jejich vztah k závažnosti psychopatologie u dětí s poruchou autistického spektra (PAS). 35 pacientů s Aspergerovým syndromem a vysoce funkčním autismem (průměrný věk $10,8 \pm 3,6$ let; 31 chlapců) bylo porovnáno s 35 zdravými kontrolami (průměrný věk $10,4 \pm 2,4$ let; 28 chlapců). Obě skupiny se statisticky významně nelišily ani průměrným věkem ($p = 0,598$), ani zastoupením pohlaví ($p = 0,324$). Čichová identifikace a čichový práh byly měřeny pomocí testu Sniffin' Sticks. Čichová libost byla měřena na 5-ti položkové škále při použití testu Sniffin' Sticks, části čichové identifikace. Pro určení závažnosti autistické psychopatologie byla použita observační škála dětského autistického chování CARS (Childhood Autism Rating Scale).

U osob s PAS bylo naměřeno ve srovnání s kontrolní skupinou výrazně nižší skóre čichového prahu v testu Sniffin' Sticks ($6,3 \pm 3,1$ vs. $7,9 \pm 2,0$; $p = 0,025$), tedy zjištěna výrazně snížená senzitivita. Pacienti s PAS byli signifikantně lepší ve správné identifikaci vůně pomeranče (94 vs. 63%; $p < 0,05$) a signifikantně horší ve správné identifikaci vůně hřebíčku (40 vs. 74%; $p < 0,05$). Pro dalších 14 položek nebyl zjištěn statisticky významný rozdíl. Pro celkové skóre čichové identifikace nebyl nalezen statisticky významný rozdíl mezi oběma skupinami ($10,7 \pm 2,55$ vs. $10,6 \pm 2,76$; $p = 0,799$). Schopnost čichové identifikace vyjádřená celkovým skóre korelovala signifikantně s věkem v kontrolní skupině ($r = 0,355$, $p = 0,049$) na rozdíl od autistické skupiny ($r = 0,280$, $p = 0,103$). Pacienti s PAS hodnotili na rozdíl od kontrolní skupiny vůni skořice a ananasu jako signifikantně méně příjemnou ($p < 0,05$), to samé platí na úrovni trendu i pro vůni hřebíčku ($p < 0,1$). V absolutních hodnotách byla hodnocena jako nejvíce příjemná vůně pomeranče (průměrné skóre 1,66) pro autistickou skupinu a vůně banánu (průměrné skóre 1,63) pro kontrolní skupinu. Jako nejvíce nepříjemná byla autistickou skupinou hodnocena vůně hřebíčku (průměrné skóre 3,89) a pro kontrolní skupinu vůně terpentýnu (průměrné skóre 4,03).

Pro závažnost autistické symptomatologie vyjádřenou celkovým skórem škály CARS nebyla zjištěna statisticky významná korelace ani s dosaženou hodnotou čichového prahu ($r = 0,127$, $p = 0,469$), ani s hodnotou čichové identifikace ($r = 0,04$, $p = 0,981$), ani s čichovou preferencí ($r = -0,173$, $p = 0,319$). Neprokázali jsme ani vztah mezi položkou 9 škály CARS (čichová, chuťová a hmatová reakce) a hodnotou čichového prahu ($r = 0,103$, $p = 0,555$), hodnotou čichové identifikace ($r = 0,247$, $p = 0,152$) ani s čichovou preferencí ($r = -0,058$, $p = 0,741$).

Zjistili jsme zhoršenou čichovou detekci a téměř normální čichovou identifikaci u dětí s PAS. Osoby v autistické skupině hodnotily všechny vůně v celkovém skóre jako méně příjemné než osoby v kontrolní skupině, i když rozdíl nebyl statisticky signifikantní ($p = 0,123$). Stupeň závažnosti autistické psychopatologie neměl podle našich výsledků vliv na hodnocené čichové funkce v autistické skupině.